

Број/Број: 01/4-50-1-4-23/08
Сарајево/Sarajevo, 12. 5. 2008.

Z A P I S N I K

23. sjednice Povjerenstva za financije i proračun Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH,

održane 22. 4. 2008. godine, u vremenu od 10 do 11.10 sati.

Sjednici Povjerenstva bili su nazočni članovi: Sadik Bahtić, Velimir Jukić, Lazar Prodanović, Adem Huskić, Salko Sokolović, Bajazit Jašarević i Savo Erić.

Sjednici nisu bili nazočni članovi Povjerenstva Zlatko Lagumdžija i Drago Kalabić.

Sjednici su također nazočili: guverner Centralne banke BiH Kemal Kozarić, predsjedatelj Ureda za razmatranje žalbi Amir Pilav, član DFID tima Samir Mušović, tajnik Povjerenstva Željko Kosmajac i stručna suradnica pri Povjerenstvu Muhameda Abaz.

Sjednicom je predsjedao Sadik Bahtić, predsjedatelj Povjerenstva.

Za sjednicu je predložen sljedeći

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika 21. i 22. sjednice Povjerenstva;
2. Razmatranje Godišnjeg izvješća Centralne banke BiH za 2007. godinu
(sačinitelj: Centralna banka BiH);
3. Razmatranje Financijskih izvješća Centralne banke za 2007. godinu
(sačinitelj: Centralna banka BiH);
4. Tekuća pitanja.

Dnevni je red usvojen jednoglasno.

Ad-1. Usvajanje zapisnika 21. i 22. sjednice Povjerenstva

Članovi Povjerenstva su, bez primjedaba, jednoglasno usvojili zapisnike 21. i 22. sjednice.

Ad-2. Razmatranje Godišnjeg izvješća Centralne banke BiH za 2007. godinu (sačinitelj: Centralna banka BiH)

U uvodu za ovu točku dnevnog reda predsjedatelj Povjerenstva riječ je dao guverneru Centralne banke BiH radi obrazlaganja Godišnjeg izvješća ove institucije za 2007. godinu.

Kemal Kozarić, guverner Centralne banke BiH, podsjetio je na nedavni posjet članova Povjerenstva Centralnoj banci BiH, tijekom kojeg su se članovi upoznali o njezinom poslovanju i

osnovnim finansijskim pokazateljima zemlje. Godišnje izvješće za 2007. je sveobuhvatno i sadrži niz pokazatelja o stanju ekonomije BiH u sljedećim područjima:

- ekonomska kretanja u međunarodnom okružju, EU, zemljama u okružju i BiH u 2007.;
- monetarna politika i devizne pričuve;
- platni promet Centralne banke BiH i komercijalnih banaka;
- upravljanje gotovinom / trezorsko poslovanje;
- unutarna revizija;
- međunarodna suradnja i europske integracije;
- finansijski sektor;
- vodstvo i struktura Centralne banke BiH, obilježavanje 10. godišnjice Banke i drugi važniji događaji za ovu instituciju u 2007.

Glede makroekonomskih pokazatelja, Godišnje izvješće prikazuje trgovinski deficit u iznosu od približno 8 milijardi KM i visoku stopu nezaposlenosti - više od 30%. Istaknuo je da će nakon okončanja parlamentarne procedure biti izrađena skraćena ukoričena verzija Godišnjeg izvješća i CD sa službenim podacima za lakšu upotrebu.

Sadik Bahtić naveo je da je Godišnje izvješće sveobuhvatno, da sadrži relevantne podatke koji prikazuju da stanje u BiH nije potpuno loše. Zahvalio se guverneru na prijemu tijekom posjeta, obećao nastavak suradnje u budućnosti, a potom otvorio raspravu o točki dnevnog reda.

Adem Huskić konstatirao je da se uvidom u Godišnje izvješće stječe dojam kako ekonomsko stanje u BiH nije potpuno loše, kakvim ga javnost smatra. Postavio je pitanje - može li se Godišnje izvješće plasirati javnosti radi promjene negativne slike i ulijevanja optimizma u pogledu gospodarstva BiH?

Velimir Jukić konstatirao je da je cijela regija u zadnjoj godini izložena inflatornom pritisku koji, prema nekim podacima, iznosi 6%, mnogo više nego što se predviđalo. Postavio je pitanje - koji su glavni generatori inflacije i ima li Centralna banka strategiju svoga doprinosa za njezino smanjenje, te ima li prijedloga za reakciju vlasti u tom smjeru?

Savu Erića zanimalo je mišljenje guvernera o načinu i sredstvima za zaustavljanje daljnjeg rasta inflacije, ukazujući na ulogu Povjerenstva i Vijeća ministara BiH u tom smislu. Postavio je pitanje postojanja velikog broja komercijalnih banaka u BiH i njihovog utjecaja na daljnje zaduživanje gospodarstva i visinu kamatnih stopa, a posebice ga je zanimala podloga i stabilnost KM i odnos prema euru u europskom integriranju BiH. Pohvalio je profesionalno izrađeno Godišnje izvješće i istaknuo da ga podržava, ali je mišljenja da on prikazuje prilično loše ekonomsko stanje u BiH.

Samir Mušović, član DFID tima, u pogledu nekontroliranog rasta inflacije ukazao je na ulogu velikih trgovačkih sustava koji mogu pomoći u obaranju cijena. Za ulazak u njihovu trgovačku mrežu, dobavljači moraju platiti visoke iznose, koje pak ugrađuju u cijene svojih proizvoda kako bi poslovali s profitom. Kako u BiH nema politike programirane inflacije, to se u konačnici odrazilo na nekontrolirani porast cijena. Sugerira Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i resornim entitetskim ministarstvima da istraže navedeno, te preduzmu odgovarajuće mjere.

Bajazit Jašarević predložio je guverneru da se, prilikom razmatranja Godišnjeg izvješća u Domu, obrati zastupnicima iznošenjem osnovnih podataka i pokazatelja iz Godišnjeg izvješća. Ukazao je da, umjesto Centralnoj banci, sva navedena pitanja trebaju postaviti Vijeću ministara BiH. Cjelokupna situacija podsjeća na Izvješće Svjetske banke za BiH u smislu neutralnosti. Pitao je - gdje je izvor skale za rast cijena hrane i energije? Postoji li regenerator i globalne mjere kojima se rast cijena može usporiti? U pogledu poduzimanja unutardržavnih mjera, PSBiH trebao bi zadužiti Vijeće ministara BiH da, u suradnji s entitetskim vladama, pokuša kanalizirati postojeće stanje u redovite ekonomske tijekove.

U raspravi je **Kemal Kozarić, guverner Centralne banke BiH**, naveo da je Centralna banka održala tiskovnu konferenciju na kojoj su javnosti prezentirani podaci iz Godišnjeg izvješća, a planirana skraćena verzija Izvješća bit će dostavljena brojnim domaćim i stranim institucijama. Suglasan je s mišljenjem o potrebi afirmiranja svega što je dobro, ali treba ukazati i na slabosti.

Dajući odgovore na postavljena pitanja, istaknuo je kako je Centralna banka neovisna institucija koja nastoji biti objektivna u pogledu financijske situacije u BiH, te će i dalje ustrajavati na održanju monetarne stabilnosti u BiH. Suglasio se s mišljenjima da bi Vijeće ministara BiH trebalo detaljno razmatrati Godišnje izvješće, s konačnim ishodom konkretnih mjera. Naveo je da pitanja o kojima se raspravlja na ovoj sjednici spadaju u nadležnost UNO-a, koji bi trebao iznijeti svoje stajalište. Činjenica je da je krajem 2007. godine stopa inflacije u BiH iznosila 4,9%, dok je u ožujku 2008. stopa inflacije narasla na 7,1%. Općepoznato je da je u posljednje dvije godine hrana na svjetskom tržištu poskupjela za 84%. Kao adekvatan odgovor takvom stanju, proračuni u BiH trebali bi imati posebne odjele za subvencioniranje proizvodnje hrane u smislu poticaja domaćim proizvođačima da proizvode artikle koje ne moramo uvoziti. Centralna banka uradila je analizu vanjskotrgovinskog deficita BiH, utvrdivši njegovu strukturu (s naznakom za pojedine zemlje i njihove proizvode) i poslala je Vijeću ministara BiH radi poduzimanja određenih mjera. U BiH ima niz proizvoda koji bi mogli biti adekvatno zamijenjeni (duhanski proizvodi, voda, pivo i td.). Problem u BiH je što navedeni deficit još ima izvore financiranja (doznake - preko 3 milijarde KM godišnje, strane investicije - 2,9 milijardi, krediti), a i devizne pričuve rastu, što osigurava punjenje proračuna u BiH. Kako vlade na državnoj i entitetskoj razini imaju novca za financiranje proračunskih korisnika, stječu dojam kako sve dobro funkcionira i ne vide problem. Nužno je da Vijeće ministara BiH i entitetske vlade sačine strategiju i mjere za prevladavanje postojećeg stanja, npr: poticajem za gospodarstvenike i socijalnim programima za najugroženije stanovništvo, koje bi dugoročno dale određene rezultate.

U vezi s pitanjem komercijalnog bankarstva, u BiH djeluju 32 banke, što je veliki broj, s tim što se ističe pet vodećih banaka (drže oko 75% tržišta u platnom prometu, plasmanu i depozitu) te je za očekivati da će doći do njihova okrupnjivanja. Kamatna stopa formira se slobodno, na osnovi ponude i potražnje, i kreće se od 6% do 9%. Komercijalne banke imaju selektivan pristup kreditiranju te, iz razloga što BiH nije dobila novi kreditni rejting, ne mogu dobiti niže kamatne stope na stranom tržištu. Kamatne stope su previsoke za gospodarstvenike. Komercijalne banke se putem hipoteka i jamaca dobro osiguravaju, te povrat kredita od stanovništva iznosi od 96%, a radi se uglavnom o potrošačkim kreditima. Budući da se radi o privatnim komercijalnim bankama koje imaju svoju poslovnu politiku, Centralna banka nije nadležna određivati im limit i propisati kamatne stope.

U pogledu stabilnosti valute KM, istaknuo je veliko povjerenje građanstva BiH u domaću valutu. Devizne pričuve BiH (97%) su u valuti euro. Nema utjecaja varijacija tečajnih razlika američkog dolara na domaću valutu. Konvertibilna marka je zakonsko sredstvo plaćanja u BiH, međutim nije zabranjeno obavljanje platnog prometa i eurima.

Na kraju je rasprave **predsjedatelj** zatražio od guvernera Centralne banke BiH da PSBiH dostavi navedenu analizu vanjskotrgovinskog deficita BiH, a nakon obavljenog glasovanja konstatirao da je Godišnje izvješće Centralne banke BiH za 2007. jednoglasno usvojeno.

Ad-3. Razmatranje Financijskih izvješća Centralne banke BiH za 2007. godinu (sačinitelj: Centralna banka BiH)

Nakon kraćih uvodnih napomena, predsjedatelj Povjerenstva riječ je dao guverneru Centralne banke BiH radi obrazlaganja Financijskih izvješća ove institucije za 2007. godinu.

Kemal Kozarić, guverner Centralne banke BiH, naveo je: Centralna banka je u 2007. ostvarila najveći prihod od svoga osnutka u iznosu od 142,6 milijuna KM, od kojeg je 59,9 milijuna KM raspoređeno na račun proračuna institucija BiH. U 2007. godini devizne pričuve iznosile su oko 6,7 milijardi KM, a slobodne pričuve 73 milijuna KM. Prema podacima za prvo tromjesečje 2008. godine, pozitivni trend poslovanja Centralne banke bi se mogao nastaviti i u idućem razdoblju, te bi se u 2008. godini mogao očekivati prihod veći od 200 milijuna KM.

Velimira Jukića zanimao je odnos štednje građana u domaćim i stranim bankama. Istaknuo je bitan porast robnih rezervi u zadnje dvije godine te činjenicu da, ukoliko je devizna štednja građana u porastu, građani nemaju interes za investiranje. Postavio je pitanje guverneru o stvaranju pozitivnog ambijenta za poticaj investiranja u BiH? **Guverner** je odgovorio da je 60%

štednje građana BiH u stranoj valuti, a 40% u domaćoj valuti, što pokazuje da građanstvo BiH ima veliko povjerenje u domaću valutu. Štednja građana iznosi oko 6 milijardi KM i 99% štednje nalazi se u komercijalnim bankama BiH koje su osigurane od strane Agencije za osiguranje depozita BiH. Naveo je da komercijalne banke dnevno imaju 600 milijuna KM prekoobveznih pričuva koje, pod kamatnom stopom višom od 3%, drže u Centralnoj banci BiH, bez interesa za investiranjem. Problem je što nema odgovarajućih investicijskih programa, kao ni podnositelja zahtjeva. Komercijalne banke u BiH investirale su više od 10 milijardi KM, i to 50% u gospodarstvo i 50% u građanstvo.

Nakon kraće rasprave i glasovanja, predsjedatelj Povjerenstva konstatirao je da su Financijska izvješća Centralne banke BiH za 2007. jednoglasno usvojena.

Ad.-4. Tekuća pitanja

a) Informacija o potpisanom Memorandumu o razumijevanju između parlamentarnih povjerenstava za financije i proračun domova PSBiH i Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID)

Predsjedatelj Povjerenstva izvijestio je članove da je 11. 4. 2008. svečano potpisan Memorandum o razumijevanju između parlamentarnih povjerenstava za financije i proračun domova PSBiH i Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) o pružanju stručne tehničke pomoći, te istaknuo kako se nada uspješnoj suradnji. Navedena pomoć bit će realizirana podrškom međunarodnog i domaćeg stručnjaka koju će dati parlamentarnim povjerenstvima radi jačanja kapaciteta u nadzoru nad javnim financijama za razdoblje od 1. travnja do 30. studenog 2008.

Samir Mušović, član DFID tima, upoznao je članove Povjerenstva o dogovorenoj suradnji, koja je prioritetna u dvama područjima:

- pravodobno usvajanje proračuna institucija BiH,
- razmatranje revizijskih izvješća financijskog poslovanja institucija BiH.

Za oba je područja planirana priprema odgovarajućih priručnika, s ciljem usklađivanja i jedinstvenosti procesa koji se u njima odvijaju. U svojstvu međunarodnog stručnjaka, za ostvarivanje ove suradnje angažiran je g. Martin Bowen, koji posjeduje trogodišnje iskustvo u srednjoročnom budžetiranju u sklopu Projekta jačanja upravljanja javnim rashodima u BiH. Za članove Povjerenstva pripremio je upitnik vezan uz proračunski i revizorski proces u BiH, te im podijelio materijal uz napomenu da svoje odgovore mogu dostaviti na sljedećem sastanku.

Velimir Jukić upoznao je nazočne o održanom dvodnevnom seminaru posvećenom radu Britanskog parlamenta, njegovom proračunskom procesu i realizaciji, razmatranju revizorskih izvješća, te praksi saslušavanja pojedinih proračunskih korisnika. Ukazao je na korisnost podataka koje su dobili na seminaru.

Adem Huskić predložio je da bi, prije dostave prijedloga proračuna u parlamentarnu proceduru, sva parlamentarna povjerenstva trebala sudjelovati u kreiranju proračunskog zahtjeva nadležnog ministarstva, ističući pozitivnu praksu Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost PSBiH i Ministarstva obrane BiH.

b) Razmatranje Plana i dinamike rješavanja neriješenih žalbi iz 2006. godine Ureda za razmatranje žalbi

Sadik Bahtić podsjetio je na zaključak s 22. sjednice Povjerenstva, kojim se od Ureda zahtijevalo da sačini Plan i dinamiku rješavanja neriješenih žalbi iz 2006. godine, s ciljem dopune Izvješća o radu Ureda za 2007. godinu. Pohvalio je Ured za pravodobno postupanje po zaključku.

Amir Pilav, predsjedatelj Ureda za razmatranje žalbi, naveo je da je Ured postupio prema navedenom zaključku i Povjerenstvu dostavio Plan i dinamiku rješavanja neriješenih žalbi iz 2006. godine, kojim Ured planira do kraja 2008. razmotriti i riješiti sve zaostale predmete iz 2006. godine, tj. iz vremena kada Ured nije imao potreban kvorum za rad.

Savo Erić pohvalio je postignuti stupanj ažurnosti u radu Ureda za 2007. godinu, ali se pitao - jesu li ti predmeti riješeni na dobrobit svojih podnositelja? Zašto Ured ima velik broj žalbi? U kojem su

području žalbe najbrojnije i koje su institucije najčešći podnositelji? Koji su glavni uzroci za ulaganje žalbi? Mišljenja je da će zbog takvog načina rada Ureda gospodarstvo u BiH biti dovedeno u još teži položaj, koji će na kraju rezultirati potpunim kolapsom.

Bajazit Jašarević pohvalio je Ured za učinjeni iskorak u radu. Ukazao je na važnost odnosa između prosječnog vremena za odlučivanje po žalbama i zakonskog roka za rješavanje žalbi. Podsjetio je na propali pokušaj izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavama BiH te postavio pitanje – ima li dovoljno snage kako bi se po žurnoj parlamentarnoj proceduri poboljšale tri stvari u području javnih nabava: podizanje granica neposredene pogodbe, pitanje izbora ponuđača u podnošenju jedne ponude i pitanje javnih poduzeća. Razlog tomu je što se dostava novog Prijedloga zakona u proceduru može oduljiti, a promjene su nužne. Mišljenja je kako bi poboljšanje zakona u ova tri smjera pomoglo radu Ureda, ali i domaćim gospodarskim subjektima, a procedure javnih nabava provodile bi se prema direktivama EU, a ne pod strožijim domaćim zakonskim propisima.

Nakon kraće rasprave, predsjedatelj je konstatovao da je Povjerenstvo primilo k znanju Plan i dinamiku rješavanja neriješenih žalbi iz 2006. godine, kojim se kompletira usvojeno Izvješće o radu Ureda za razmatranje žalbi u 2007.

Tajnik Povjerenstva
Željko Kosmajac

Predsjedatelj Povjerenstva
mr. ecc.sc. Sadik Bahtić